

MỘT SỐ BIỆN PHÁP NÂNG CAO HIỆU QUẢ HOẠT ĐỘNG CỦA HTX DỊCH VỤ VỆ SINH MÔI TRƯỜNG TRUNG THÀNH

PGS.TS. Vũ Thị Thanh Hương,
ThS. Vũ Quốc Chính, CN. Lê Văn Cư
Viện Nước, Tưới tiêu và Môi trường

Tóm tắt: Các tổ chức dịch vụ quản lý chất thải nông thôn phần lớn hình thành tự phát, hoạt động chủ yếu dựa vào nguồn thu phí của các hộ dân nên kém hiệu quả và thiếu bền vững. Nội dung bài viết đề cập đến việc triển khai áp dụng một số biện pháp để nâng cao hiệu quả hoạt động của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành thuộc huyện Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên. Mô hình hoạt động bền vững, đã có tác động cải thiện môi trường và nâng cao nhận thức cộng đồng. Kết quả thực hiện là cơ sở đề xuất các chính sách hỗ trợ để phát triển các tổ chức dịch vụ môi trường nông thôn.

Summary: The service organizations for rural waste management have been formed spontaneously and their activities are mainly based on collecting fee of households so that leading to inefficient operation and unsustainability. This article is dealing with the application of some measures to improve the operational efficiency of the service provider, Trung Thành Cooperative for environmental sanitation in Pho Yen district, Thai Nguyen province. This model showing the operational sustainability, contributes for the environmental improvement and enhancing the community's awareness. The implementation results are the foundation to propose support policies for developing the services organizations for rural environment.

1. MỞ ĐẦU

Hợp tác xã (HTX) dịch vụ vệ sinh môi trường (VSMT) Trung Thành thuộc huyện Phổ Yên, tỉnh Thái Nguyên, được thành lập từ cuối năm 2009 trên cơ sở chủ trương của huyện Phổ Yên trong tổ chức thu gom rác thải tập trung cho cả huyện. Theo đó huyện Phổ Yên đã đầu tư xây dựng bãi chôn lấp chất thải Đồng Hamm (xã Minh Đức) với diện tích 8,9 ha. HTX dịch vụ VSMT Trung Thành có nhiệm vụ thu gom và vận chuyển rác thải về khu xử lý tập trung cho 5 xã phía Nam của huyện (xã Trung Thành, Thuận Thành, Đông Cao, Tân Phú, Tân Hương Mặc dù đã

được huyện Phổ Yên hỗ trợ một số xe thu gom, vận chuyển rác thải nhưng kết quả hoạt động còn rất hạn chế. Nguồn thu không đủ để trang trải chi phí và trả lương công nhân. Mức thu nhập thấp lại lao động vất vả, độc hại nên nhiều xã viên xin ra khỏi HTX. Hoạt động kém hiệu quả nên không thu hút được sự tham gia của người dân tạo nên vòng luẩn quẩn. Trước tình trạng trên, trong phạm vi nghiên cứu của đề tài “Nghiên cứu cơ chế chính sách quản lý chất thải góp phần BVMT nông thôn”, nhóm tác giả đã thực hiện một số biện pháp bao gồm từ cơ chế triển khai, chính sách hỗ trợ, nâng cao nhận thức cộng đồng nhằm hỗ trợ, nâng cao hiệu quả hoạt động của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành và cải thiện môi trường trong khu vực.

2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Người phân biện: PGS.TS Nguyễn Trung Dũng

Ngày nhận bài: 05/8/2014

Ngày thông qua phân biện: 09/10/2014

Ngày duyệt đăng: 05/02/2015

- Phương pháp khảo sát thực địa để đánh giá hiện trạng và những hạn chế của tổ chức dịch vụ môi trường

- Phương pháp tham vấn cộng đồng: Phỏng vấn chính quyền địa phương và người dân về yêu cầu và khả năng tham gia dịch vụ quản lý chất thải nông thôn

- Phương pháp thử nghiệm trên mô hình thực tế về cơ chế phối hợp giữa các cấp trong quản lý chất thải nông thôn và chính sách hỗ trợ để thúc đẩy các hoạt động của tổ chức dịch vụ môi trường nông thôn

3. KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN

3.1. Hiện trạng hoạt động của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành

HTX dịch vụ VSMT Trung Thành được thành lập từ cuối năm 2009 và hoạt động theo luật HTX. Nhiệm vụ chính là thu gom, vận chuyển chất thải sinh hoạt, chất thải sản xuất, làng nghề... cho 5 xã phía Nam của huyện Trung Thành, Thuận Thành, Tân Hương Tân Phú và Đông Cao. Chịu trách nhiệm trong công tác quản lý vận hành khu xử lý chất thải tập trung của huyện.

Về mặt tổ chức, HTX dịch vụ VSMT Trung Thành do UBND huyện Phổ Yên thành lập nhưng giao cho UBND xã Trung Thành trực tiếp quản lý. Sau khi thành lập, HTX đã được UBND xã Trung Thành cấp cho 400 m² đất để xây dựng trụ sở làm việc. UBND huyện Phổ Yên hỗ trợ 1 xe tải để vận chuyển rác và 9 xe đẩy tay thu gom rác thải. Tổ chức Caacid – Cooperacion estanona - Hợp tác Tây Ban Nha hỗ trợ kinh phí để xây dựng trụ sở HTX dịch vụ vệ sinh môi trường.

Về cơ chế hoạt động, UBND xã Trung Thành chịu trách nhiệm xây dựng cơ chế thu phí đối với các hộ gia đình và các cơ sở sản xuất, làng nghề. Cho phép HTX dịch vụ VSMT Trung Thành được ký hợp đồng dịch vụ thu gom, vận chuyển chất thải đối với các hộ gia đình, cơ sở

sản xuất, làng nghề.

Ảnh trụ sở HTX dịch vụ VSMT Trung Thành

Về kết quả hoạt động sau một năm thành lập, HTX mới chỉ thu gom chất thải cho xã Trung Thành, đã tổ chức thu phí của người dân để trang trải cho các hoạt động thu gom và xử lý chất thải. Doanh thu năm 2010 là 120 triệu đồng, tranh thủ được sự hỗ trợ của chính quyền địa phương và các tổ chức quốc tế. Tuy nhiên, hoạt động của HTX chưa hiệu quả và còn gặp nhiều khó khăn như:

- Mức thu phí thấp (hộ gia đình 10.000 đồng/hộ/tháng; hộ kinh doanh 20.000 đồng/hộ/tháng và các cơ quan, cơ sở sản xuất, khu công cộng 200.000 đồng/tháng) dẫn đến thu nhập của người thu gom thấp (trung bình 1,2 triệu đồng/người/tháng) đã không khuyến khích người lao động và doanh thu không đủ chi phí cho các hoạt động thường xuyên của HTX.

- Tỷ lệ hộ gia đình, cơ sở sản xuất, kinh doanh nộp phí mới chỉ đạt 50% ở xã Trung Thành và một số hộ dân ven đường quốc lộ.

- Mới chỉ thu gom rác 3 lần/tuần, dẫn đến tình trạng ứ đọng rác thải trong khu dân cư và người dân không hài lòng về tổ chức dịch vụ

- Thiếu trang thiết bị là một trong những yếu tố hạn chế mở rộng phạm vi hoạt động của HTX sang các xã khác.

*Bãi rác xóm con rùa – xã Đông Cao –
huyện Phổ Yên*

Như vậy, những vấn đề chính trong hoạt động của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành là do mức nộp phí và tỷ lệ tham gia nộp phí của các hộ gia đình, cơ sở sản xuất thấp dẫn đến thu nhập của người thu gom thấp, hoạt động thiếu chuyên nghiệp và chất lượng dịch vụ kém. Đồng thời chất lượng dịch vụ kém dẫn đến không huy động được các hộ gia đình, cơ sở sản xuất nộp phí và tăng mức thu phí. Kết quả khảo sát hiện trạng đã xác định những vấn đề cần hỗ trợ đối với HTX dịch vụ VSMT Trung Thành như:

(i) Về cơ chế quản lý:

- Tăng cường sự chỉ đạo của UBND huyện để HTX dịch vụ VSMT Trung Thành có thể mở rộng dịch vụ đối với các xã phía Nam của huyện.

- Tăng cường trách nhiệm của chính quyền các xã phía Nam trong công tác quản lý chất thải nông thôn.

- Xây dựng cơ chế phối hợp giữa HTX dịch vụ VSMT với UBND các xã và các hộ gia đình, cơ sở sản xuất, làng nghề trong tổ chức thu gom, vận chuyển chất thải.

(ii) Về chính sách hỗ trợ:

- Hỗ trợ hỗ trợ về trang thiết bị để mở rộng phạm vi hoạt động thu gom, vận

Công nhân của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành thu gom rác không có bảo hộ lao động

chuyển chất thải cho các xã phía Nam của huyện.

- Hỗ trợ để nâng cao năng lực quản lý và chất lượng dịch vụ của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành như tăng số lần thu gom trong tuần, qui định cụ thể về thời gian thu gom, hướng dẫn các kỹ thuật thu gom, vận chuyển chất thải cho công nhân thu gom.

- Hỗ trợ để nâng cao mức thu phí và tỷ lệ các hộ, cơ sở sản xuất, làng nghề nộp phí để nâng cao thu nhập cho công nhân và doanh thu của HTX. Đây là một trong những điều kiện để cải thiện chất lượng dịch vụ.

- Hỗ trợ để nâng cao nhận thức về quyền và trách nhiệm của cộng đồng trong việc giảm thiểu chất thải, đổ rác đúng nơi qui định, thực hiện các qui chế về quản lý chất thải của địa phương.

3.2. Kết quả áp dụng một số cơ chế, chính sách hỗ trợ HTX dịch vụ VSMT Trung Thành

Nhóm thực hiện đề tài đã đề xuất một số cơ chế triển khai và các chính sách hỗ trợ cho HTX dịch vụ VSMT Trung Thành. Sau đó tổ chức cuộc họp với UBND huyện Phổ Yên và 5 xã phía Nam. Kết quả được thống kê trong bảng 1.

Bảng 1: Kết quả triển khai cơ chế và chính sách hỗ trợ HTX dịch vụ VSMT Trung Thành

TT	Nội dung	Kết quả đạt được
1	Cơ chế trách nhiệm giữa các cấp	<p>Đã xác định được trách nhiệm của các cấp trong quản lý chất thải liên xã, trong đó:</p> <ul style="list-style-type: none"> - UBND huyện Phổ Yên với vai trò điều hành; Quản lý vận hành bãi chôn lấp chất thải chung của cả huyện (bãi chôn lấp Đồng Hầm xã Minh Đức); Hướng dẫn và giám sát các xã triển khai công tác thu gom, vận chuyển chất thải về khu xử lý tập trung. - UBND xã Trung Thành trực tiếp quản lý HTX dịch vụ VSMT Trung Thành, có trách nhiệm hỗ trợ để HTX hoạt động có hiệu quả. - UBND 5 xã phía Nam huyện Phổ Yên (xã Trung Thành, Tân Hương, Thuận Thành, Đông Cao, Tân Phú) tham gia dịch vụ quản lý chất thải và có trách nhiệm qui hoạch mạng lưới tuyến thu gom, vị trí các điểm tập kết chất thải; Qui định mức thu phí phù hợp với từng giai đoạn và điều kiện của địa phương theo cơ chế thỏa thuận giữa HTX dịch vụ VSMT với các hộ gia đình và cơ sở sản xuất. Xây dựng các qui định quản lý chất thải để phổ biến thực hiện đến cấp thôn và người dân - Trưởng thôn, xóm: Tổ chức thu phí và được giữ lại 10% phí VSMT để trang trải cho hoạt động này; Tổ chức thu gom chất thải từ các hộ gia đình, cơ sở sản xuất đến điểm tập kết. Đôn đốc, giám sát các hộ gia đình, cơ sở sản xuất thực hiện các qui định về quản lý chất thải. Đại diện cho các chủ nguồn thải ký hợp đồng dịch vụ thu gom, vận chuyển chất thải với HTX dịch vụ VSMT Trung Thành. - Các hộ gia đình và cơ sở sản xuất: Chịu trách nhiệm nộp phí VSMT và tập kết chất thải theo đúng thời gian và địa điểm qui định, tham gia các hoạt động vệ sinh công cộng do địa phương tổ chức. - HTX dịch vụ VSMT Trung Thành ký hợp đồng thu gom chất thải đối với hộ gia đình và cơ sở sản xuất (đối với xã Trung Thành) và đối với các xã khác ký hợp đồng với các trưởng thôn và tổ chức dịch vụ thu gom, vận chuyển chất thải heo hợp đồng đã ký kết. - Các tổ chức đoàn thể với vai trò giám sát thực hiện, tuyên truyền vận động các hộ gia đình, cơ sở sản xuất tham gia dịch vụ và thực hiện các qui định của địa phương; Tổ chức các hoạt động vệ sinh công cộng trong dịp lễ tết.
2	Chính sách hỗ trợ HTX dịch vụ VSMT Trung Thành	<ul style="list-style-type: none"> - UBND huyện Phổ Yên đã hỗ trợ 01 xe tải để vận chuyển chất thải, 9 xe thu gom rác thải và kinh phí hoạt động thường xuyên 50 triệu đồng/năm. - UBND xã Trung Thành bố trí đất xây dựng trụ sở HTX, miễn tiền sử dụng đất, cho vay vốn với lãi suất ưu đãi. - Tổ chức Caecid - Cooveracionestanona - Hợp tác Tây Ban Nha hỗ trợ 120 triệu để xây dựng trụ sở HTX - Đề tài hỗ trợ 6 xe thu gom rác 0,6 m³ và 8 thùng đựng rác dung tích 120 lít để tập kết rác ở các cơ quan, trường học và nơi công cộng

Nguồn: Đề tài Nghiên cứu cơ chế chính sách quản lý chất thải góp phần BVMT nông thôn 2010-2012

3.3. Kết quả triển thực hiện các biện pháp nâng cao hiệu quả hoạt động của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành

(i) Biện pháp mở rộng phạm vi dịch vụ:

Do thiếu thiết bị thu gom, vận chuyển chất thải nên HTX không mở rộng được địa bàn hoạt động công nhân phải thay nhau nghỉ dẫn đến số lần thu gom trong tuần thấp (2-3 lần/tuần). Để khắc phục tình trạng trên, đề tài đã hỗ trợ 6 xe thu gom rác dung tích 0,6 m³ và 8 thùng đựng rác để mở rộng thu gom chất thải sang các xã Tân Phú, Tân Hương, Đông Cao, Thuận Thành

(ii) Biện pháp nâng cao chất lượng dịch vụ:

Đề tài đã tập huấn, hướng dẫn HTX dịch vụ VSMT Trung Thành xây dựng cơ chế quản lý chất thải với các trường thôn và các hộ gia đình, cơ sở sản xuất, gồm:

- Qui định về thời gian thu gom chất thải luân phiên giữa các xã để đảm bảo công nhân làm việc cả 7 ngày trong tuần.

- Qui định các điểm tập kết chất thải và thời gian thu gom đối với xã Trung Thành là 7 lần/tuần, các xã còn lại là 3 lần/tuần.

- Qui định về việc lưu chứa chất thải: các chủ nguồn thải phải lưu chứa chất thải trong bao tải buộc kín và chỉ được chuyển ra điểm tập kết vào thời gian thu gom đã được qui định.

Tận dụng các bao tải đựng phân bón và thức ăn gia súc để lưu chứa rác thải.

- Tăng số lần thu gom từ 2 lần lên 7 lần/tuần đối với xã Trung Thành và 3 lần/tuần đối với các xã còn lại.

- Đề xuất với UBND huyện Phố Yên hỗ trợ chi phí bảo hộ lao động công nhân và xăng dầu vận chuyển chất thải với mức 50 triệu đồng/năm.

(iii) Biện pháp nâng cao thu nhập và các chế độ bảo hiểm của công nhân thu gom chất thải:

Dựa trên phương án tăng mức thu phí và mở rộng phạm vi dịch vụ, nhóm đề tài đã tư vấn nâng cao mức thu nhập và các chế độ bảo hiểm cho công nhân thu gom chất thải như sau:

- Mức lương công nhân tăng từ 1,2 triệu đồng/ người/tháng lên 2,0 triệu đồng/người/tháng

- Công nhân được phát 2 bộ bảo hộ lao động/năm và được đóng bảo hiểm y tế, xã hội (trích từ lương công nhân)

(iv) Tập huấn nâng cao năng lực quản lý của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành:

Đề tài đã tổ chức lớp tập huấn, biên tập và phát tài liệu hướng dẫn về quyền lợi và trách nhiệm của người thu gom. Hướng dẫn các kỹ năng thu gom, vận chuyển chất thải cho công nhân.

Bảng 2: Kết quả thực hiện các biện pháp nâng cao hiệu quả hoạt động của HTX môi trường Trung Thành

TT	Thông số	Đơn vị	Năm 2010	Năm 2011	Năm 2012
1	Tỷ lệ rác được thu gom	%	50	80	90
2	Doanh thu của HTX	đồng/năm	158.800.000	254.200.000	401.900.000
3	Tỷ lệ nộp phí	%	50	85	90
4	Thu nhập của công nhân	đ/n người/tháng	1.200.000	1.700.000	2.000.000
5	Số lần thu gom	lần/tuần	3	5	7
6	Khối lượng rác thu gom tại xã Trung Thành	Tấn/ngày	-	-	3,55
7	Khối lượng rác thu gom tại 4 xã phía Nam	tấn/ngày	-	-	1,58
8	Chi phí cho việc thu gom, vận chuyển chất thải	đ/tấn	-	-	241.000

Nguồn: Đề tài Nghiên cứu cơ chế chính sách quản lý chất thải góp phần BVMT nông thôn” 2010-2012

Tổng hợp kết quả thực hiện các biện pháp nâng cao hiệu quả hoạt động của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành trong bảng 2.

Kết quả ở bảng trên cho thấy, các cơ chế quản lý do đề tài đề xuất đã có tác động nâng cao hiệu quả hoạt động của HTX như:

- Đã tổ chức tốt việc thu gom chất thải ở xã Trung Thành và mở rộng dịch vụ này thu gom chất thải sang các xã Đông Cao, Tân Phú, Tân Hương, Trung Thành với tổng số 1.074 hộ tham gia. Các loại chất thải thu gom bao gồm: chất thải sinh hoạt, chất thải của các cơ sở sản xuất làng nghề, cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ, khu công cộng. Ngoài ra, HTX còn mở rộng dịch vụ thu gom chất thải cho một số cơ sở công nghiệp và chất thải ngoại lai từ hồ Núi Cốc theo hệ thống kênh mương tập kết tại xã Tân Phú

- Tăng tỷ lệ chất thải được thu gom từ 50% lên 90% ở xã Trung Thành tương đương 3,55 tấn/ngày. Khối lượng rác thải thu gom cho các xã lân cận tương đương 1,58 tấn/ngày.

- Tăng mức thu nhập của người thu gom từ 1,2 triệu đồng/người/tháng lên 2,0 triệu đồng/người/tháng

- Xóa bỏ tình trạng đổ rác tại các đầu cầu, đổ rác xuống các lòng sông, đường giao thông, khu dân cư luôn sạch đẹp tạo được lòng tin đối với nhân dân và sự tin nhiệm đối với các cơ quan.

- Tăng số lần thu gom rác từ 3 lần/tuần lên 7 lần/tuần đối với xã Trung Thành.

- Doanh thu của HTX dịch vụ VSMT Trung Thành tăng từ 158,8 triệu đồng năm 2010 lên 401,9 triệu đồng vào năm 2012.

- Chi phí cho việc thu gom, vận chuyển 1 tấn rác thải 241.000 đồng, so với đơn giá dịch vụ công ích của tỉnh Thái Nguyên là 250.568 đ/tấn.

3.4. Kết quả thực hiện biện pháp nâng cao mức thu phí và tỷ lệ nộp phí

(i) Hỗ trợ tập huấn để nâng cao nhận thức của cộng đồng trong mô hình quản lý chất thải liên xã:

Đồng thời với việc nâng cao chất lượng dịch vụ thu gom và vận chuyển chất thải, đề tài đã tổ chức lớp tập huấn cho đối tượng là trưởng thôn, các tổ chức đoàn thể, các hộ gia đình, cơ sở sản xuất về pháp luật, trách nhiệm của các hộ gia đình, cơ sở sản xuất trong thu gom, xử lý chất thải và nộp phí theo nguyên tắc “người gây ô nhiễm phải trả tiền”.

(ii) Xây dựng mức thu phí và huy động các hộ gia đình, cơ sở sản xuất nộp phí thu gom chất thải.

Tập huấn cho về quản lý chất thải cho 5 xã phía Nam huyện Phổ Yên

Dựa trên kết quả phỏng vấn các hộ gia đình, cơ sở sản xuất, nhóm đề tài đã đề xuất và được UBND các xã tham gia dịch vụ chấp thuận tăng mức thu phí theo cơ chế thỏa thuận giữa HTX dịch vụ VSMT với các chủ nguồn thải đã tăng mức thu phí VSMT như sau (bảng 3):

- Hộ gia đình, hộ bán hàng trong chợ: Tăng từ 10.000 đ/hộ/tháng lên 20.000 đ/hộ/tháng

- Hộ kinh doanh: Tăng từ 10.000 đ/hộ/tháng lên 20.000-50.000 đ/hộ/tháng

- Cơ quan, khu công cộng: Tăng từ 200.000-1.000.000 đ/cơ sở/tháng lên 200.000-1.500.000 đ/cơ sở/tháng

- Tỷ lệ số hộ gia đình, tổ chức tham gia nộp phí thu gom rác thải ở xã Trung Thành tăng từ 50% năm 2011 lên 80% năm 2012.

Bảng 3: Kết quả thực hiện các biện pháp tăng mức thu phí và tỷ lệ nộp phí VSMT

TT	Thông số	Đơn vị	Năm 2010	Năm 2011	Năm 2012
1	Mức nộp phí				
	- Hộ gia đình	Ngàn đ/hộ/tháng	10	15	20
	- Hộ kinh doanh	Ngàn đ/hộ/tháng	10	15	20-50
	- Hộ bán hàng trong chợ	Ngàn đ/hộ/tháng	10	15	20
	- Cơ quan/khu công cộng	Ngàn đ/cơ sở/tháng	-	200-1.000	200-1.500
	- Làng nghề, cơ sở SX	Ngàn đ/chuyến	0	1.200	1.500.00
2	Tỷ lệ nộp phí	%	50	60	80

Nguồn: Đề tài "Nghiên cứu cơ chế chính sách quản lý chất thải góp phần BVMT nông thôn" 2010-2012

3.5. Tác động của hoạt động tổ chức dịch vụ VSNT đến môi trường và xã hội

(i) Tác động đến môi trường

Người dân tập kết các bao chứa rác chờ công nhân của HTX đi thu gom tại xã Tân Phú, Phổ Yên

Chất thải của HTX may Tân Bình Minh (xã Tân Hương) được đóng bao để vận chuyển về khu xử lý

- Xóa bỏ được những bãi rác tạm, các điểm đổ rác tại các đầu cầu, ven đường giao thông, bờ kênh... Đặc biệt đã giải quyết được tình trạng rác thải từ hồ Núi Cốc trôi theo hệ thống kênh mương tập kết tại xã Tân Phú

- Tạo cảnh quan thôn xóm, đường làng sạch

đẹp, không còn tình trạng đổ rác bừa bãi, hạn chế ruồi muỗi, côn trùng gây bệnh.

- Chất lượng nước mặt (ao, hồ, kênh) đã được cải thiện do hạn chế được tình trạng đổ rác bừa bãi như (bảng 4): BOD₅ giảm 50,44-68,44%; NH₄⁺ giảm 41,29-58,09%; Coliform giảm 71,81-99%.

Bảng 4: Tác động cải thiện chất lượng nước mặt tại xã Trung Thành

KH mẫu		Thông số				
		BO D ₅ (mg/l)	CO D (mg/l)	NH ₄ ⁺ (mg/l)	C diform (MPN/100ml)	E.C oli (MPN/100ml)
MS03	Trước	57,12	244,8	40,88	1600000	11000
	Sau	22,76	65,95	20,34	17000	110
MS09	Trước	63,60	254,4	64,12	110000	1700
	Sau	20,07	62,10	26,87	31000	250
MS13	Trước	30,72	115,2	15,68	1600000	15000
	Sau	14,48	52,95	7,84	100000	750
MS18	Trước	42,84	151,2	26,88	>1600000	21000
	Sau	21,23	63,69	11,64	160000	950
MS20	Trước	37,49	170,4	4,48	>1600000	17000
	Sau	14,23	52,96	2,63	130000	500

Nguồn: Đề tài "Nghiên cứu cơ chế chính sách quản lý chất thải góp phần BVMT nông thôn" 2010-2012

Ghi chú: - MS 03: Nước kênh hồ núi Cốc thuộc thôn Cẩm Trà gần QL 3, xã Trung Thành

- MS 09: Nước kênh hồ núi Cốc đầu thôn Thanh Tân, xã Trung Thành

- MS 13: Nước kênh tiêu nước thải thôn Hưng Thịnh, xã Trung Thành

- MS 18: Nước kênh tiêu nước thải thôn Thanh Hoa, xã Trung Thành

- MS 20: Nước kênh tiêu nước thải thôn Thanh Xuyên 4, xã Trung Thành

- Ngày lấy mẫu trước mô hình: 6-7/4/2011

- Ngày lấy mẫu sau khi thực hiện mô hình: 12-13/7/2012

(ii) Tác động xã hội

- Nâng cao nhận thức trách nhiệm của chính quyền địa phương và các tổ chức đoàn thể trong quản lý chất thải. Các xã đã tổ chức các hoạt động vệ sinh đường làng ngõ xóm nhân dịp các ngày lễ, tết như ngày thành lập đoàn Thanh niên 26/3, ngày Môi trường thế giới 5/6, ngày Quốc Khánh 2/9, Tết Nguyên Đán.

- Đã huy động được sự tham của các hộ gia đình, cơ sở sản xuất, kinh doanh, dịch vụ công cộng thông qua việc nâng cao mức nộp phí và tỷ lệ đóng phí, tham gia các hoạt động chung như dọn đường làng ngõ xóm. Các hộ gia đình tự giác thu dọn vệ sinh quanh khu vực của gia đình vào ngày thứ 7 hàng tuần.

- Các tổ chức, hộ gia đình đã thực hiện cam kết đổ rác đúng giờ, đúng nơi qui định, rác thải được lưu trữ trong các bao tải tận dụng từ vỏ bao đựng phân hóa học, thức ăn gia súc.

IV. KẾT LUẬN

HTX dịch vụ VSMT Trung Thành đã được liên minh HTX đánh giá là đơn vị xuất sắc trong hơn 100 HTX dịch vụ VSMT khu vực miền Bắc. Kết quả hoạt động của HTX đã chứng minh rằng dịch vụ thu gom, vận chuyển chất thải là dịch vụ không sinh lời. Mặc dù đã thu phí ở mức tối đa do Nhà nước qui định (20.000 đ/hộ/tháng) nhưng cũng chỉ đủ trả lương cho xã viên ở mức thấp, chưa đủ bù đắp sức lao động trong môi trường độc hại và nặng nhọc. Bởi vậy để các tổ chức dịch vụ môi trường nông thôn phát triển và hoạt động có hiệu quả cần phối hợp đồng bộ các biện pháp từ cơ chế phối hợp giữa các cấp, chính sách hỗ trợ về trang thiết bị, nâng cao nhận thức cộng đồng. Chính quyền địa phương giữ vai trò điều phối thông qua xây dựng cơ chế quản lý, hỗ trợ trang thiết bị. Kết quả thực hiện không chỉ cải thiện thu nhập cho người lao động, cải thiện môi trường và quan trọng hơn là nâng cao nhận thức cộng đồng. Theo phản ánh của địa phương không còn tình trạng đổ rác xuống sông, kênh và đổ rác ven đường làng. Mô hình hoạt động bền vững và cần được phổ biến nhân rộng cho các địa phương khác.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Viện Nước, Tưới tiêu và Môi trường, Báo cáo kết quả đề tài “Nghiên cứu cơ chế chính sách quản lý chất thải góp phần BVMT nông thôn”, 2010 -2012
- [2]. Sở Tài nguyên và Môi trường Thái Nguyên, Báo cáo tổng hợp dự án xây dựng mô hình thí điểm quản lý CTR sinh hoạt tại một số xã, phường trên địa bàn thị xã Sông Công tỉnh Thái Nguyên, 2011